

Dyslexieprotocol Adriaan Roland Holtschool

Juni 2021

1. Inleiding

Onze school voert beleid op het gebied van dyslexie. We baseren ons bij dit beleid op het voorbeeldprotocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs van het Ministerie van Onderwijs. In dit protocol wordt in grote lijnen uiteengezet wat dyslexie is, hoe met de dyslectische leerlingen omgegaan wordt en welke ondersteuning en faciliteiten aan deze leerlingen verleend kunnen worden tijdens hun schoolloopbaan en het eindexamen.

2. Wat is dyslexie?

Het woord dyslexie betekent “niet goed kunnen lezen”. Deskundigen omschrijven dyslexie als “een stoornis in het leren die verhindert dat het lezen en foutloos schrijven van woorden een automatisme wordt”. Dyslectici hebben moeite om letters (visuele code) snel om te zetten in klanken (auditieve code).

In het voortgezet onderwijs is tempo vaak een groot struikelblok voor dyslectische leerlingen. Het tempoprobleem breekt hen niet alleen op bij de talen, maar ook bij vakken als aardrijkskunde, geschiedenis en biologie, waar veel moet worden gelezen. Dyslectische leerlingen maken vaak spelfouten, de beoordeling daarvan moet aangepast worden. Ze mogen geen invloed op de beoordeling hebben als het niet om spelling draait. Daarnaast moeten dyslectische leerlingen onevenredig veel energie stoppen in het leren van vreemde talen.

De lees- en spellingsproblemen die het gevolg zijn van dyslexie kunnen in de praktijk soms overwonnen worden. Dit wil zeggen dat veel dyslectici kunnen komen tot een aanvaardbaar niveau van geletterdheid. Een niveau waarmee zij zich staande kunnen houden in onze maatschappij. Het is daarom van groot belang dat de handicap zo vroeg mogelijk wordt onderkend en behandeld. De behandelmethode moet zoveel mogelijk worden afgestemd op de individuele situatie.

Hierbij spelen naast de individuele probleembeschrijving ook andere zaken een rol. Wat motiveert de leerling? Wat zijn de sterke kanten? Welk niveau van geletterdheid heeft hij nodig? Werkt hij graag met computers? Hoe kunnen computers hem ondersteunen bij zijn lezen en spellen?

Mensen met dyslexie zijn vaak creatieve, beeldende of logische denkers. Wanneer zij op school goed begeleid worden en leerstrategieën kunnen ontwikkelen die bij hen passen, zullen ze met minder pijn en moeite de positie in de samenleving kunnen innemen die bij hun talenten aansluit.

3. Aanmelding

Van veel van de bij ons aangemelde leerlingen is dyslexie al op de basisschool bekend. Bij de overdracht wordt duidelijk gemaakt of de leerling hulp nodig heeft en zo ja wat voor hulp. Bij dyslexie wordt er gevraagd naar de hulp die de leerling nodig heeft en op welke manier het probleem zich uit. Als op het onderwijskundig rapport de aantekening “dyslexie” staat controleert

de administratie of een onderzoeksverslag en dyslexieverklaring meegestuurd wordt. Hierin staan immers goede aanwijzingen voor de ondersteuning.

4. Dyslexieverklaring

Om in aanmerking te komen voor faciliteiten en ondersteuning dient een leerling in het bezit te zijn van een dyslexieverklaring.

In de dyslexieverklaring dient het volgende te staan.

- *Onderkennende diagnose*: in welke mate wordt voldaan aan de gestelde criteria op basis van controleerbare, betrouwbare en valide instrumenten en procedures.
- *Verklarende diagnose*: uitspraken over de cognitieve factoren die de stoornis oproepen en in stand houden. Uitspraken die gebaseerd zijn op controleerbare, betrouwbare en psychodiagnostische instrumenten en procedures. De stoornis mag niet het gevolg zijn van omgevingsfactoren, zoals een tekort aan onderwijs of van onderwijs op een te hoog niveau.
- *Handelingsgerichte diagnose*: informatie op basis van betrouwbare en valide psychodiagnostische instrumenten en procedures, over concrete onderwijsbeperkingen en de specifiek pedagogische didactische behoeften die daarmee samenhangen. Aangegeven wordt dat de onderwijsbelemmeringen niet zijn op te lossen door verwijzing naar een lager niveau, maar vragen om nader te noemen specifieke maatregelen of faciliteiten.

De bevoegdheid om een dyslexieverklaring af te geven, ligt bij professionals, die gekwalificeerd zijn voor het uitvoeren van psychodiagnostisch onderzoek. Daartoe is een academische graad in de klinische (kinder- en jeugd-)psychologie of orthopedagogiek vereist, alsmede een bekwaamheidsregistratie in de psychodiagnostiek, minimaal op het niveau van de BIG-registratie (Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg) Gezondheidszorgpsycholoog. Het onderzoek ten behoeve van een dyslexieverklaring wordt niet door de school verzorgd of bekostigd.

5. Ondersteuning en faciliteiten.

In het onderwijs is een zorgplicht voor leerlingen met een beperking dit is vastgelegd in de Wet gelijke behandeling handicap en chronische ziekte. Op grond van deze wet dient een school voor iedere leerling met een beperking doeltreffende aanpassingen te realiseren, tenzij dit een onevenredige belasting vormt voor de school.

5.1 School

Onze zorg voor de dyslectische leerling is onderdeel van de totale integrale leerlingenzorg zoals die is opgesteld in het schoolondersteuningsplan. Voor de school als geheel geldt dat zij een persoonlijke, stimulerende en veilige werkomgeving wil zijn voor alle leerlingen.

Het protocol zorgt ervoor dat leerlingen, ouders, docenten en schoolleiding kunnen zien wat is afgesproken met betrekking tot de begeleiding van dyslectische leerlingen. De school stelt zich ten doel tijd beschikbaar te stellen voor dyslexiebegeleiding.

5.2 De begeleiding

Dyslectische leerlingen hebben vaak extra ondersteuning nodig. Ieder kind met dyslexie is anders en heeft een andere ondersteuningsbehoefte, wat maakt dat ondersteuning altijd maatwerk is. In klas 7 krijgen de leerlingen hun faciliteitenkaart, deze geldt voor de hele schoolloopbaan. Een voorbeeld van de kaart is in de bijlage te vinden. Alle leerlingen met dyslexie krijgen daarnaast in klas 7 een periode structureel begeleiding (in groepjes) met een tweeledig doel: zicht krijgen op de aard en mate van de dyslexie en de ondersteuningsbehoefte en het meegeven van een basis aan ondersteuning op didactisch gebied en indien nodig op vlak van executieve vaardigheden. De begeleiding in klas 7 wordt gegeven in groepjes leerlingen. Er wordt allereerst gekeken naar de resultaten bij de talen en naar de periodelessen. Is het tempo te volgen? Lukt het schrijfwerk? Er is aandacht voor het leren leren specifiek gericht op problemen die kinderen met dyslexie vaak ervaren. Er is aandacht voor computerprogramma's die ondersteuning bieden bij het leren van woordjes. De begeleiding is er uiteindelijk op gericht om leerlingen zo zelfstandig mogelijk te maken. Er vindt indien gewenst een telefonische terugkoppeling plaats. Na dit begeleidingstraject kan de ondersteuning individueel of in klein groepjes worden voortgezet mocht dit nodig zijn.

In hogere klassen wordt bij leerlingen die het nodig hebben maatwerk geboden. De leerlingen krijgen faciliteiten die aansluiten bij hun verklaring en hun behoefte.

Alle leerlingen met dyslexie worden gedurende hun schoolloopbaan gevolgd door een dyslexiecoach, die tenminste 2 keer per jaar contact zoekt met de leerling. In de meeste gevallen kan de leerling met ondersteuning van mentor en docenten zelfstandig verder m.b.v. de faciliteiten.

5.3 Leerlingen

De eerste tijd in de eerste (7^e) klas is van groot belang te weten hoe de leerling zijn mogelijkheden om bijvoorbeeld vreemde talen te leren zal inschatten. Onvoldoende resultaat kan verlies van motivatie tot gevolg hebben. Veel dyslectische leerlingen zetten zich bovengemiddeld in om een krappe voldoende te halen. We willen voorkomen dat leerlingen onnodig falen. Spanningen, faalervaringen en dientengevolge een lage zelfwaardering maken het leren moeilijk. Een neerwaartse spiraal; van slechte resultaten, negatieve verwachtingen, faalangst en vermijdingsgedrag, dat kan nog slechtere resultaten tot gevolg hebben. Wij willen dit helpen voorkomen. Dit dyslexieprotocol is hierbij een belangrijk hulpmiddel.

Dyslexie is geen excuus om minder te doen; de leerling moet met hulp leren onderzoeken wat voor hem de beste manier van leren is. Hij moet ook zelf hulp leren vragen als dat nodig is. De school zorgt voor een omgeving waarin het leerprobleem geaccepteerd wordt, waarbij de plichten van de leerling wel duidelijk blijven. Docenten zullen altijd stimuleren en positieve feedback geven.

Tenslotte dient opgemerkt te worden dat de school in goede samenwerking met ouders, leerling en docenten wil komen tot optimale resultaten, rekening houdend met de handicap. Dit kan natuurlijk

alleen met volledige inzet van alle betrokkenen. Zo zal de school ouders bijvoorbeeld stimuleren hun kind te helpen met het leren van vreemde talen, waaronder het leren van woordjes.

5.4 (school)examens

Een leerling met een handicap moet het onderwijs kunnen doorlopen op een manier die aangepast is aan zijn of haar mogelijkheden. Het verlenen van faciliteiten worden de richtlijnen van het Ministerie van O&W gevolgd. Deze richtlijnen worden ook voor de schoolexamens aangehouden. In artikel 55 van het van het eindexamenbesluit VO zijn afwijkende wijzen van examineren vastgelegd. Bij dyslexie kan de aanpassing in ieder geval bestaan uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten. Een andere aanpassing kan slechts kan worden toegestaan als in de deskundigenverklaring een voorstel wordt gedaan dan wel indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in die deskundigenverklaring.

De school meldt voor het examen aan de Inspecteur van onderwijs aan welke leerlingen welke faciliteiten worden verleend. Daarbij wordt als voorwaarde gesteld dat:

- Een geldige dyslexieverklaring of een geldig psychologisch onderzoeksrapport waaruit blijkt dat de leerling officieel dyslexie heeft in het leerlingdossier aanwezig is, en waarbij de gevraagde faciliteiten ook vermeld staan in de dyslexieverklaring of in het dyslexierapport.
- De leerling van de aangevraagde faciliteiten gebruik heeft gemaakt tijdens zijn/haar schoolloopbaan.

6. Bijlagen

Bijlage De Faciliteitenkaart

Dit is een verkleind voorbeeld van de binnen de school gehanteerde faciliteitenkaart voor leerlingen met dyslexie:

Voorzijde:

Adriaan Roland Holstschool

DYSLEXIEKAART

Achterzijde:

(SCHOOLJAAR)

Leerling: uit klas heeft recht op de volgende faciliteiten:

	vak	datum	leerkracht
verlengde tijd voor proefwerken
spellingfouten anders beoordelen
alleen na afspraak hardop voorlezen in de klas
mag gebruik maken van de computer
andere afspraken